

Apró bosszúságok

A budapesti ember naplójából

A budapesti ember, aki a serdülő Budapest naplóját írja, s szereti és gyűlöli a fővárost, egy nap eseményeiről így számol be.

Ma reggel fütyörészve keltem fel. Tíz órakor kellett a hivatalba mennem, s addig megírtam egy hosszú levelet, és becsomagoltam néhány könyvet, hogy a postára adjam. Ismerem a lelkiismeretes és gondos postásokat. Azért tehát a csomagot jól összekötöttem, és a spárgát lepecsételtem szép piros pecséttel. Kilenc órakor már ott voltam a postásketrec előtt.

Nem mondhatnám, hogy a postás túl barátságosan tekintett volna rám. Úgy nézett, mint az, aki ketrecben ül. Petőfi versére, A rab oroszlán-ra gondoltam. Ha szét találja zúzni tömlőcét, mondogattam magamban, és csendesen beálltam a várakozó libasorba, a tizennegyedik embertársam háta mögé. 9 óra 10 perc. Fejenként két percet számítva, huszonnyolc perc múlva az ablak előtt vagyok, s akkor még marad idő a csomag feladására is. Később kiderült, hogy a kalkuláció nagyon is optimista. Egy úriember három levelet adott fel. Az előttem álló bankszolga tizenhárom levelet. 9 óra 45 perckor álltam a postás előtt. Bélyeget kértem a levélre. A hivatalnok azonban mosolygott, és egy megsemmisítő gesztussal a harmadik ablak felé mutatott. Oda kellett mennem, fel kellett adnom a drága helyemet. De a bélyeges kisasszonynak csak bélyege volt, visszaadó aprópénze nem. Egy tőzsdébe kellett szaladnom, váltani. A harmadik tőzsdében csakugyan felváltották a húsz koronát. 9 óra 55 perc. Ekkor azonban újra tizenketten állnak a ketrec előtt. 10 óra 35 perckor adtam fel az ajánlott levelet.

Én voltam a tizenharmadik.

A csomag?

Nevetve vette kezébe a postás. Megnézte a pecsétet, s észrevette rajta, hogy nem a saját pecsétnyomómmal bélyegeztem le, de egykoronással, amelyen a király imperátori mása ékeskedik. Ezt a pecsétnyomót csak a

királynak van joga használni. Felszaggatta a spárgát, a pecsétet, a szolgálhoz futottam, aki újra bepakolta, s egy korona borralalót kellett neki adnom, 10 óra 59 perc. Elkéstem a hivatalomból, de most már mindegy. Újra odaálltam a libasorba. Egy kecskeszakállas úrral afférom támadt. 11 óra 32 perckor, mikor végre rám került a sor, eléim ugrott. Holnap párbajozom vele.

A hivatalomba 12 óra 3 perckor érkeztem. Húsz korona büntetésre ítélték. Az ügyeim rosszul állnak. Valószínűleg elcsapnak.

Sokat gondolkoztam a történteken. Mindez nem lett volna, ha automaták veszik fel a leveleket, vagy ha a hivatalnokok úgy működnének, mint a pontos automaták. De a budapesti a leggyámoltalanabb ember. Nem tud követelni. Nincs önérzete, és nem látja be, hogy a hivatalok az ő érdekeit szolgálják, s kellő pillanatban nem tudja felemelni a hangját. Az időnket nem becsülik. Mi magunk se becsüljük. Figyelem a budapesti járókelőket. Mennyire nem tudnak járni, kitörni, kerülni. Mindnyájan tipegnek, mint a csecsemők. Ha átmennek a kocsiuúton, riadtan tekintgetnek, mert nem vették maguknak a fáradságot, hogy megjegyezzék, a kocsik a bal oldalon mennek, és a jobb oldalon jönnek. Igaz, hogy a kocsisok se tartják be a rendeletet. A villamos-megállóhelyek előtt pedig minden alkalommal megújul a harc. Nem engednek leszállni, holott a felszálló tudhatja, hogy a fizika törvényei szerint egyik szilárd test ugyanabban az időben nem kerülhet a másik helyébe, és előbb nekem kell kiugranom, hogy helyet adjak a többieknek. Sírva és dühöngve kell emlékezmem arra, milyen zseniális belátással, ihlettel és együttérzéssel él, mozog, cselekszik a francia, az angol tömeg, amelynek nem is a tudatában, de a vérében, az idegeiben vibrál a leleményesség.

A városunk megnőtt. Mi azonban vidékiek, falusiak maradtunk. Nem tudjuk a főváros ábécéjét sem. Nekünk hiányzik az a hatodik vagy hetedik érzékünk, amivel a párizsi, a londoni tájékozódik. Egy finom idegszálunk hiányzik, amit ezennel fővárosi idegnek (*nervous suburbanus*) keresztelek el. Ezért csetlünk-botlunk folytonosan, ezért fizettem ma egy kerek korona borralalót, húsz korona büntetéspénzt, nyeltem ingyen annyi gorombaságot, ezért csapnak el a hivatalomból, és ezért öl meg párbajban holnap az a kecskeszakállas úr, akit a postarács előtt felpofoztam.

(*Világ*, 1911. október 17. – *Á*, 576–578. old.)